

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

« 16 » հուլիսի 2018 թվականի N 5/1

Ղեկավարվելով «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդվածի 9-րդ մասի 14-րդ կետի դրույթով՝ Հաշվեքննիչ պալատը

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Է.

1. Հաստատել Հայաստանի Հանրապետության հաշվեքննիչ պալատի աշխատանքներում մասնագետների և փորձագետների ներգրավման կարգը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում ստորագրման պահից:

ՀՀ ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ

Ժ. Յուշաթ

Լ. ՅՈՒՅԱՆ

Կ Ա Ր Գ

Հաշվեքննիչ պալատի աշխատանքներում մասնագետների և փորձագետների ներգրավման

1. Հաշվեքննիչ պալատի աշխատանքներում մասնագետների և փորձագետների ներգրավման կարգը (այսուհետ՝ Կարգ) սահմանում է հաշվեքննության, ստուգման գործընթացում մասնագետների և փորձագետների ներգրավման նպատակները, գործունեության շրջանակներն ու ընթացակարգը:
2. Հաշվեքննիչ պալատի կողմից իրականացվող հաշվեքննության, ստուգման գործընթացում կարող են ներգրավվել համապատասխան բնագավառի հատուկ մասնագիտական գիտելիքներ ունեցող ֆիզիկական անձինք (այսուհետ՝ մասնագետներ) կամ հաշվեքննության ոլորտին առնչվող մասնագիտական գիտելիքներ ունեցող ֆիզիկական անձինք (այսուհետ՝ փորձագետներ):
3. Փորձագետը ներգրավվում է հաշվեքննության կամ ստուգման վերաբերյալ հատուկ մասնագիտական խորհրդատվություն տրամադրելու նպատակով: Փորձագետը անհրաժեշտ խորհրդատվություն է տրամադրում Հաշվեքննիչ պալատին, որպեսզի հաշվեքննությունն իրականացվի «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի, Առաջին փուլի բարձրագույն մարմինների միջազգային կազմակերպության ստանդարտների և դաշտը կարգավորող այլ իրավական ակտերին համապատասխան:
4. Հաշվեքննության կամ ստուգման գործընթացին մասնագետը ներգրավվում է հաշվեքննության կամ ստուգման առարկային վերաբերող փաստերն օբյեկտիվ կերպով հետազոտելու, վերլուծելու ու եզրահանգումներ անելու նպատակով՝ մասնագիտական կարծիքի հիման վրա հաշվետվություն տալու միջոցով:
5. Մասնագետն արժանահավատ հաշվետվություն է տալիս այնպիսի ոլորտներում առկա փաստերի վերաբերյալ, որոնք ուղղակիորեն առնչվում են հաշվեքննության հետ, սակայն դուրս են Հաշվեքննիչ պալատի մասնագիտական շրջանակներից, իսկ փորձագետն արժանահավատ հաշվետվություն է տալիս Հաշվեքննիչ պալատի մասնագիտական շրջանակների և հաշվեքննության ընթացքի վերաբերյալ:
6. Փորձագետի կամ մասնագետի անկախությունը և օբյեկտիվությունը գնահատելիս անհրաժեշտ է պարզել ֆինանսական կամ անձնական այնպիսի կապերի առկայությունը, որոնք կարող են առաջացնել անձնական շահի վտանգ և

աշխատանքի կատարման կամ դրա արդյունքների ամփոփման ժամանակ հանգեցնել վերջինիս կողմից անկախության և օբյեկտիվության սկզբունքների չպահպանմանը՝ ոչ անաչառ հաշվետվության կամ արձանագրության տրամադրմանը:

7. Մասնագետի կամ փորձագետի անհրաժեշտ որակավորում ունենալու փաստը պետք է հավաստվի համապատասխան փաստաթղթերով (վկայականներով, դիպլոմներով կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված այլ փաստաթղթերով):

8. Որակավորում ունեցող մասնագետների թվին են պատկանում ակտուարները, հարկային և ֆինանսական մասնագետները, գնահատողները, մշակույթի ոլորտի մասնագետները, բնապահպանները, իրավաբանները, երկրաբանները, անվտանգության համակարգի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների մասնագետները, վիճակագիրները, ճարտարագետները և այլ մասնագետներ, իսկ որակավորում ունեցող փորձագետների թվին են պատկանում անձինք, որոնք մասնագիտացված են հաշվեքննության կամ աուդիտի ոլորտում:

9. Մինչ հաշվեքննության կամ ստուգման առաջադրանքներում մասնագետ կամ փորձագետ ներգրավելը, Հաշվեքննիչ պալատը պետք է հավաստիանա, որ վերջինս տիրապետում է տվյալ աշխատանքի կատարման համար պահանջվող գիտելիքներին և հմտություններին՝ հաշվի առնելով.

ա) տվյալ բնագավառում մասնագիտացման մասին վկայող որակավորման հավաստագրի, լիցենզիայի կամ այլ փաստաթղթի առկայությունը,

բ) տվյալ աշխատանքի համար պահանջվող մասնագիտական կրթությունը և վերապատրաստումը,

գ) մասնագիտացված կազմակերպություններին անդամակցությունը և դրանց կողմից սահմանված վարքագծի կանոնների պահպանումը,

դ) գործնական փորձն ու համբավն այն բնագավառում, որտեղ առաջադրանքի շրջանակներում անհրաժեշտ է ձեռք բերել ապացույցներ:

10. Մասնագետի աշխատանքները կարող են ընդգրկել, սակայն չսահմանափակվել հետևյալ ծառայություններով՝

ա) ակտիվների որոշակի տեսակների գնահատում, ինչպիսիք են հողի և շինությունների, մեքենաների և սարքավորումների, արվեստի գործերի, թանկարժեք քարերի, ստորգետնյա հանքաքարերի և նավթի պաշարների քանակության կամ ֆիզիկական վիճակի, ներդրումների և բարդ ֆինանսական գործիքների գնահատումները,

բ) խարդախության դեպքերի բացահայտումը,

գ) տեխնիկական ստանդարտներով սահմանված պահանջների մեկնաբանումը,

դ) կազմակերպությունների միաձուլման, միավորման, առանձնացման կամ այլ եղանակով վերակազմակերպման աշխատանքների գնահատումները,

ե) ռիսկերի կառավարման և այլ գնահատումների վերաբերյալ խորհրդատվական և օրենքով չարգելված այլ ծառայությունները:

11. Փորձագետի աշխատանքները ընդգրկում են հաշվեքննությանն ուղղակիորեն առնչվող գործընթացներ, որոնք պետք է իրականացվեն «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքին, Հաշվեքննիչ պալատի որոշումներին և Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի հրամաններին համապատասխան՝ Աուդիտի բարձրագույն մարմինների միջազգային կազմակերպության (INTOSAI) ստանդարտների պահանջները հաշվի առնելով:
12. Մասնագետ կամ փորձագետ ներգրավելու անհրաժեշտությունը ձևավորում է տվյալ հաշվեքննության համար պատասխանատու կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարը՝ համաձայնեցնելով այն ստորաբաժանման աշխատանքները համակարգող Հաշվեքննիչ պալատի համապատասխան անդամի հետ:
13. Սույն Կարգի 12-րդ կետով սահմանված անհրաժեշտության դեպքում Հաշվեքննիչ պալատի համապատասխան անդամը, տալով իր համաձայնությունը, դիմում է Հաշվեքննիչ պալատի նախագահին՝ հիմնավորելով հաշվեքննության, ստուգման գործընթացին մասնագետ կամ փորձագետ ներգրավելու նպատակահարմարությունը:
14. Հաշվեքննության կամ ստուգման գործընթացին մասնագետ կամ փորձագետ ներգրավելու առնչությամբ Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի կողմից տրված հանձնարարականի հիման վրա՝ Հաշվեքննիչ պալատի գլխավոր քարտուղարը կազմակերպում է «Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով գնման գործընթացը:
15. Իրականացված գնման ընթացակարգի արդյունքներով հաղթող ճանաչված մասնակցի և Հաշվեքննիչ պալատի գլխավոր քարտուղարի միջև կնքվում է պայմանագիր:
16. Հաշվեքննիչ պալատի միջազգային կապերի համար պատասխանատու կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարը, Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի հանձնարարությամբ, մասնագետ կամ փորձագետ ներգրավելու համար կարող է դիմել նաև դոնոր կազմակերպությունների աջակցությանը՝ մասնագետի կամ փորձագետի ներգրավումը վերջիններիս ֆինանսական միջոցների հաշվին ապահովելու նպատակով:

17. Սույն Կարգի 16-րդ կետով սահմանված դեպքում մասնագետ կամ փորձագետ հրավիրելու կազմակերպչական աշխատանքներն (գնման գործընթացը) իրականացնում է դոնոր կազմակերպությունը՝ նախընտրելի մասնագետի կամ փորձագետի թեկնածությունը նախապես համաձայնեցնելով Հաշվեքննիչ պալատի հետ:
18. Սույն Կարգի 17-րդ կետով սահմանված համաձայնության առկայության դեպքում մասնագետին կամ փորձագետին հրավիրելու նպատակով ֆինանսավորման գործընթացն ապահովվում է դոնոր կազմակերպության կողմից՝ վերջինիս գործունեությունը կարգավորող իրավական ակտերին համապատասխան:
19. Սույն Կարգի 18-րդ կետով սահմանված դեպքում, դոնոր կազմակերպության հետ պայմանագիր կնքելուց հետո, հրավիրված մասնագետի կամ փորձագետի և Հաշվեքննիչ պալատի գլխավոր քարտուղարի միջև կնքվում է պայմանագիր:
20. Հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարը, Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի հանձնարարությամբ, <<Հաշվեքննիչ պալատի մասին>> ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետով սահմանված կարգով իրավասու է նաև կազմակերպել հաշվեքննության գործընթացին հաշվեքննության, ստուգման օբյեկտների մասնագետների ներգրավման գործընթացը՝ հաշվեքննության, ստուգման օբյեկտների ղեկավարի կամ նրան փոխարինող անձի համաձայնությամբ:
21. Սույն կարգի 20-րդ կետով սահմանված կարգով ներգրավված մասնագետի կողմից մատուցվող ծառայության դիմաց Հաշվեքննիչ պալատը վճարում չի իրականացնում: Սույն կետի իմաստով հաշվեքննության, ստուգման օբյեկտի մասնագետը ժամանակավորապես գործուղվում է Հաշվեքննիչ պալատ՝ հաշվեքննությանը ներգրավվելու համար սահմանված ժամկետով:
22. Սույն կարգի 21-րդ կետով նախատեսված գործուղման դեպքում տվյալ մասնագետի և Հաշվեքննիչ պալատի գլխավոր քարտուղարի միջև կնքվում է պայմանագիր:
23. Մասնագետը կամ փորձագետը հաշվեքննության համար պատասխանատու կառուցվածքային ստորաբաժանման խմբի ղեկավարի համաձայնությամբ կարող է.
- ա) հաշվեքննության ընթացքում իրականացնել <<<< հաշվեքննիչ պալատի մասին>> ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-5-րդ կետերով սահմանված իրավունքները,
 - բ) Հաշվեքննիչ պալատի ուշադրությունը հրավիրել այն հանգամանքների վրա, որոնք կապված են հաշվեքննության առարկայի և իրեն առաջադրվող հարցերի ձևակերպման հետ,
 - գ) ծանոթանալ իր մասնակցությամբ կատարված հաշվեքննության փաստաթղթերին, այդ թվում՝ հաշվեքննության արձանագրության, ընթացիկ եզրակացության և

տարեկան հաղորդման նախագծերին, ինչպես նաև համապատասխան մասով՝ այդ փաստաթղթերի մեջ իր գործողությունների և գնահատականների ամբողջականության և ճշտության հետ կապված կատարել դիտողություններ և առաջարկություններ,

դ) ունենալ ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված այլ իրավունքներ:

24. Մասնագետը կամ փորձագետը պարտավոր է.

ա) Հաշվեքննիչ պալատին ներկայացնել իր որակավորումը հավաստող փաստաթղթերը,

բ) հաշվեքննության ընթացքում կատարել <<<< հաշվեքննիչ պալատի մասին>> ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանված պարտականությունները,

գ) իր մասնագիտական շրջանակում իրեն առաջադրված հարցերին տալ հիմնավորված և օբյեկտիվ կարծիք,

դ) հրաժարվել կարծիք կազմելուց, եթե առաջադրված հարցերը դուրս են իր հատուկ գիտելիքների շրջանակներից կամ ներկայացված նյութերը բավարար չեն այդ հարցերին պատասխանելու համար՝ այդ մասին կազմելով հատուկ հաշվետվություն,

ե) կարծիք տալ ոչ միայն առաջադրված հարցերի, այլ նաև իր իրավասության շրջանակների մեջ մտնող և հաշվեքննության ընթացքում ի հայտ եկած այլ հանգամանքների վերաբերյալ,

զ) Հաշվեքննիչ պալատի պահանջով պատասխանել հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարի կամ նրան փոխարինող անձի այն հարցերին, որոնք գտնվում են իր իրավասությունների շրջանակներում,

է) Հաշվեքննիչ պալատի, ինչպես նաև հաշվեքննության օբյեկտի պահանջով հաշվեքննության ընթացքում տեղեկություններ հայտնել իր մասնագիտական փորձի, ինչպես նաև հաշվեքննողների և հաշվեքննվողների հետ իր հարաբերությունների մասին,

ը) ենթարկվել հաշվեքննությունն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարի օրինական կարգադրություններին,

թ) հաշվեքննության ընթացքում պահպանել կարգուկանոն՝ հետևելով հաշվեքննողի համար սահմանված վարքագծի կանոններին,

ժ) մինչև Հաշվեքննիչ պալատի կողմից հաշվեքննության արդյունքների վերաբերյալ որոշում ընդունելը որևէ ձևով չհրապարակել տվյալ հաշվեքննության վերաբերյալ իր մասնակցությամբ կատարված նախնական գնահատականները և հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվեքննության վերաբերյալ իրեն հայտնի

դարձած տեղեկությունները:

25. Սույն Կարգով նախատեսված դեպքերում մասնագետի կամ փորձագետի և Հաշվեքննիչ պալատի գլխավոր քարտուղարի միջև կնքվող պայմանագիրը պետք է ներառի.

ա) մասնագետից կամ փորձագետից ակնկալվող աշխատանքի շրջանակներն ու ծավալը,

բ) հաշվեքննությանն առնչվող այն հարցերի և առաջադրանքների ցանկը, որոնց վերաբերյալ մասնագետը կամ փորձագետը պետք է ներկայացնի հաշվետվություն:

26. Փորձագետի կամ մասնագետի կողմից կատարված աշխատանքը հաշվեքննության ընթացքում օգտագործելիս Հաշվեքննիչ պալատը պետք է ձեռք բերի բավականաչափ և համապատասխան ապացույցներ այն մասին, որ այդ աշխատանքը և դրա արդյունքը համապատասխանում է հաշվեքննության նպատակներին:

27. Մասնագետը կամ փորձագետը իրեն հանձնարարված աշխատանքը չի կարող վերահանձնարարել այլ անձի:

28. Եթե մասնագետին կամ փորձագետին սահմանված աշխատանքն իրականացնելիս օգնություն է ցուցաբերում այլ անձ, բացառությամբ երկրորդական բնույթի օժանդակ գործառույթների իրականացնող անձանց, մասնագետը կամ փորձագետը պարտավոր է Հաշվեքննիչ պալատին ներկայացնել նրա անունը և նրա իրականացրած աշխատանքի ծավալը:

29. Հաշվեքննության առաջադրանքում ներառված մասնագետը կամ փորձագետը «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ կետով սահմանված կարգով կարող է լինել հաշվեքննություն իրականացնող հաշվեքննողների աշխատանքային խմբի կամ խմբերի անդամ:

30. Հաշվեքննության առաջադրանքում ներգրավված մասնագետի կամ փորձագետի մասնակցությունը հաշվեքննության գործընթացին կարող է դադարեցվել Հաշվեքննիչ պալատի որոշման հիման վրա՝ հաշվեքննության առաջադրանքում համապատասխան փոփոխություն կատարելով:

31. Հաշվեքննության առաջադրանքում ներառված մասնագետի կամ փորձագետի մասնակցությունը հաշվեքննության գործընթացին կարող է դադարեցվել, եթե ի հայտ գան հանգամանքներ, որոնք հիմք կտան համարելու, որ

ա) համապատասխան հաշվեքննության համար ներգրավված անձը պատշաճ մասնագետ կամ փորձագետ չէ,

բ) մասնագետը կամ փորձագետն անկախ չէ իր կատարած աշխատանքներում և

խախտում է սույն Կարգի 6-րդ կետի դրույթները:

գ) օրենքով կամ դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած վճռով իրավունք չունի լինել մասնագետ կամ փորձագետ,

դ) մասնագետը կամ փորձագետն անձեռնհաս է,

ե) մասնագետի կամ փորձագետի մասնակցությունն այլևս նպատակահարմար չէ,

զ) մասնագետը կամ փորձագետը խախտել է իր հետ կնքված պայմանագրի պահանջները:

32. Անհրաժեշտ աշխատանք կատարելուց հետո մասնագետը կամ փորձագետը կազմում է գրավոր հաշվետվություն և հաստատում է այն իր ստորագրությամբ, որը ներկայացնում է հաշվեքննությունն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման ղեկավարին:

33. Մասնագետի կամ փորձագետի հաշվետվության մեջ պետք է ընդգրկվեն հետևյալ հարցերը.

ա) երբ, ում կողմից (անուն, ազգանուն, հայրանուն, կրթություն, մասնագիտություն, մասնագիտական աշխատանքային ստաժ, առկայության դեպքում՝ գիտական աստիճան կամ գիտական կոչում, զբաղեցրած պաշտոն) և ինչի հիման վրա է ներգրավվել տվյալ անձը հաշվեքննությանը,

բ) Հաշվեքննիչ պալատի կողմից առաջադրված հարցերը և դրանց վերաբերյալ հիմնավորված պատասխանները, ինչպես նաև հաշվեքննության համար նշանակություն ունեցող այն հանգամանքները, որոնք պարզվել են մասնագետի կամ փորձագետի նախաձեռնությամբ:

34. Մասնագետի հաշվետվությանը պետք է կցվեն վերջիններիս կողմից հետազոտված իրեղեն ապացույցները, նմուշները և այլ նյութեր, ինչպես նաև վերջիններիս հետևությունները պարզաբանող լուսանկարները, սխեմաները և այլ անհրաժեշտ նյութեր:

35. Եթե ներկայացված նյութերն անբավարար են կամ հարցի լուծումը դուրս է մասնագետի կամ փորձագետի հատուկ գիտելիքների շրջանակներից, մասնագետի կամ փորձագետի հաշվետվությունը պետք է բովանդակի առաջադրված հարցերին պատասխանելու անհնարինության մասին հիմնավորումը:

36. Մասնագետի կամ փորձագետի կողմից կազմված հաշվետվությունը կազմվում է երկու օրինակից, որից մեկը մնում է մասնագետի կամ փորձագետի մոտ, իսկ մյուս օրինակը կցվում է հաշվեքննության փաստաթղթերին:

37. Մասնագետը կամ փորձագետը իր գործունեությունն իրականացնելիս պետք է

պահպանի աշխատանքների իրականացման ընթացքում իրեն հայտնի դարձած տեղեկությունների գաղտնիությունը՝ օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով պատասխանատվություն կրելով դրանց գաղտնիությունը չպահպանելու համար:

38. Հաշվեքննիչ պալատի հետ պայմանագիրը կնքելուց հետո մասնագետը կամ փորձագետը ստորագրում է պայմանագրի անբաժանելի մասը կազմող հետևյալ հայտարարագրերը՝

ա) գաղտնիության, անկախության և օբյեկտիվության հայտարարագիրը,

բ) սույն կարգի համապատասխան դրույթներով սահմանված պահանջներն: